

روىكردى كاربرمدارانه به طراحي وبسائت‌هاى كتابخانه‌اى

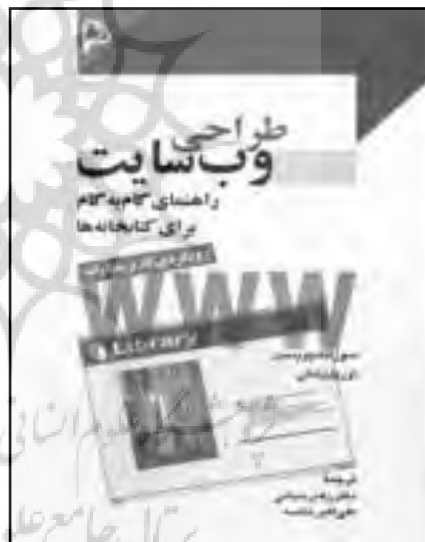
• شىما مرادى^۱

دانشجوى دكترائى كتابدارى و اطلاع‌رسانى دانشگاه آزاد اسلامى واحد علوم و تحقيقات تهران

بازار كتاب مملو از كتاب‌هاى است كه در زمينه طراحي وبسائت و حوزه‌هاى وابسته منتشر مى‌شوند، اما همان‌طور كه در مقدمه آمده است، كتاب حاضر هديه‌اى براى همه كتابدارانى است كه احساس مى‌كنند وبسائت كتابخانه آنها نياز به تغيير اساسى دارد و مى‌خواهند اين تغيير را به‌درستى و از ابتدا انجام دهند. اين كتاب با تكيه بر رفتار كاربر، نيازها، و عادات وى كتابداران را به بررسى مجدد وبسائت كتابخانه‌شان ترغيب مى‌كند.

رايين هولى^۲ (۲۰۰۴) جسارت نويسندگان را براى تهيه چنين كتابى تحسین کرده است، زيرا اين كتاب مراحل و فرآيند طراحي و بازطراحي وبسائت كتابخانه‌اى را با توجه به نياز كاربر به تفصيل توضيح مى‌دهد، معايب بسيارى از وبسائت‌هاى پرتراكم و شلوغ - از لحاظ حجم ارائه مطالب - را بر مى‌شمرد و به كتابداران و طراحان وبسائت ابزاري مناسب براى تحليل، تجزيه، طراحي، آزمون، و نمايش يك صفحه وب را ارائه مى‌دهد. كتاب به طريقي نگاهشده شده است كه خواننده خود را به‌طور مستقيم با مطالب درگير مى‌كند. البته برخى از جدول‌ها در جاى مناسبى ارائه نشده‌اند كه اين اشكال در نسخه ترجمه‌شده تصحيح شده است. واژه‌نامه کوتاه و كتاب‌شناسى خوبى ضميمه كتاب شده است كه مى‌تواند منبع خوبى براى ارجاع خوانندگان به مطالعات مرتبط باشد.

طراحي وبسائت راهنماى گام به گام براى كتابخانه‌ها در واقع خودآموزى براى مخاطبانى است كه لزوماً نبايد متخصص طراحي وب يا معمار اطلاعات باشند. كتاب

■ ديويديسن، سوزانا و اوريل يانكى. طراحي وبسائت راهنماى گام‌به‌گام براى كتابخانه‌ها (روىكردى كاربرمدارانه)، ترجمه: زهير حياى و على اكبر خاصه، تهران: چاپار. ۱۳۸۵، ۱۷۶ ص. شابك: ۳-۶۴-۷۷۹۰-۹۶۴

وبسائت كتابخانه آيينه تمام‌نماى مؤسسه يا سازمان در دنياى مجازى است. كتاب طراحي وبسائت راهنماى گام‌به‌گام براى كتابخانه‌ها (روىكردى كاربرمدارانه)^۳ به‌صورت خودآموز و در چهار مسئله اساسى، تعيين اهداف سايت، تجزيه و تحليل، بازطراحي و ارزيايى، مراحل طراحي يك وبسائت كتابخانه‌اى كاربرمدار را توصيف مى‌كند.

**کتاب با دیدی
کاربرمدارانه مراحل
مختلف توسعه وبسایت
را توصیف می‌کند و به
طراح/کتابدار کمک می‌کند
که وبسایت را با روشی
سازمند، بازطراحی کند**

اصطلاح «غیرقابلیت استفاده»^۱، فهرست انتخاب^۲، و سیستم سلف سرویس^۳ پیشنهاد می‌شود از معادل‌های فارسی روشن‌تری چون ناکارآیی، گزینشی/انتخابی، خودیابوری استفاده شود. از سوی دیگر، استنادهای درون‌متنی به‌ویژه در فصل دوم از قلم افتاده‌اند و کتاب‌شناسی پایانی در بخش وبسایت‌ها به روزآمدسازی نیاز دارد.

به‌عقیده دیویدسن^۴ و یانکی^۵، نویسندگان این کتاب، وبسایت یک کتابخانه باید در عین کاربرپسندی، آموزنده نیز باشد. اگر وبسایتی دارید و به ایجاد تغییراتی در آن می‌اندیشید، این کتاب را بخوانید.

پی‌نوشت‌ها:

1. shmoradi@gmail.com
2. Davidsen, Susanna and Everyl Yankee 2004. Web Site Design with the Patron in Mind :A-Step-by-Step Guide for Libraries. Chicago: American Library Association Edition.
3. Robin Hoelle
4. Bourden
5. Organized
6. Karen Schneider
7. Duncan
8. Librarians' Index to the Internet
9. usability
10. Menu driven
11. Self Service
12. Davidsen
13. Yankee

ماخذ:

1. Bourden, Cathleen (2004). Librarian's Library: Resources for continuing education. American Libraries, 35(4). pp 96.
2. Duncan, Emma (2005). By the book. Public Libraries, 44(6). pp 361
3. Hoelle, Robin (2004). Professional Reading: Web Site Design with the Patron in Mind. The Booklist, 101. pp 165

توضیحی درباره نحوه استفاده از جاوا، ارائه طرح‌های گرافیکی زیبا یا نکات فنی در طراحی وبسایت نداده است، از این رو تهیه کتاب‌شناسی پایانی کتاب، می‌تواند راهنمای خوبی برای آن دسته از علاقه‌مندان باشد که به دنبال کردن چنین مباحثی تمایل دارند. البته همان‌طور که در فصل اول تصریح شده است، جنبه‌های تکنیکی، دسترسی‌پذیری وبسایت برای معلولان، چندزبانی وبسایت و سایر امکاناتی از این دست در این کتاب پوشش داده نشده است. فصل دوم درباره رویکرد اخیر در طراحی وبسایت‌ها و طراحی کاربرمدار است و تاریخچه‌ای از این رویکرد را به اختصار ارائه کرده است. فصل سوم برنامه زمانی را برای بازطراحی وبسایت مشخص می‌کند تا بر اساس اهداف، مخاطبان (مراجعه‌کنندگان) رفتار و انتظار ایشان نتیجه مطلوب حاصل آید. فصل چهارم بر اهداف منسجم در طراحی وبسایت تأکید دارد و برای تدوین و طراحی این اهداف، راهکارهایی را پیشنهاد می‌کند. شناسایی و توجه به مخاطبان ویژه در فصل پنجم مطرح شده است. فصول ششم تا نهم به مراحل شناخت رفتار مخاطبان، بازطراحی واقعی، ارزیابی و اصلاح اختصاص دارد و فصل دهم به اجمال نحوه ارزیابی وبسایت را توصیف کرده است. شایان ذکر است که اهداف موردانتظار در هر فصل به اختصار مشخص شده و تمرین‌هایی در قالب سیاهه و آرسی به زبان ساده در پایان هر فصل آمده‌اند.

بر اصل کتاب نقدهای بسیاری نوشته شده است و شاید انتشار کتاب‌های بسیار در این حوزه، دلیل اصلی توجه منتقدان باشد. اما ظاهراً کتاب طراحی وبسایت راهنمای گام‌به‌گام از دیگر کتاب‌های منتشرشده در حوزه طراحی وبسایت متفاوت است. بوردن^۶ (۲۰۰۴) معتقد است که کتاب با دیدی کاربرمدارانه مراحل مختلف توسعه وبسایت را توصیف می‌کند و به طراح/کتابدار کمک می‌کند که وبسایت را با روشی سازمند^۷، بازطراحی کند.

کارن اشنايدر^۸ (دانکن^۹ ۲۰۰۵) سردبیر نشریه نمایه کتابداران برای اینترنت^{۱۰} نیز کتاب را رهاوردی به تمام کتابدارانی می‌داند که احساس می‌کنند وبسایت کتابخانه‌شان باید تغییر جدی و بنیادین یابد. به‌عقیده وی نویسندگان کتاب با رویکردی روشن و کاملاً عملی این ایده را محقق کرده‌اند. کتاب ترجمه نسبتاً روانی دارد. جدول‌ها و سیاهه‌ها به‌خوبی ترجمه و ارائه شده‌اند و تنها در پارهای موارد نظیر